

Bezoek Kumi Hospital 2008: 5 t/m 26 september

Vrijdag 5 september

Eindelijk is de grote dag daar! Met z'n tweeën naar Kumi. Lang over gehad....nog een half jaar....nog 2 maanden.....nog een week, en dán: yes! Het is 5 september! "Kumi here we come!"

We vertrekken op tijd en worden gebracht door Wiek, Jeanne en Annie. Een gezellig tripje en na een kopje koffie op Schiphol nemen we afscheid. Tot over 3 weken. Voor Steffie de 5e keer, voor José de eerste kennismaking met het verre Kumi. De vlucht verloopt prima en snel. 's Avonds rond 20 u plaatselijke tijd komen we aan op Entebbe Airport. De temperatuur is nog heerlijk en het is een geweldig gevoel (weer) in Oeganda te zijn, 8 uur vliegen van Nederland. Jammer dat het donker is en we niet veel van het landschap kunnen zien.

We nemen een taxi bij het vliegveld, gooien al onze tassen en koffers in de auto en gaan op weg naar ons hotel College Inn. De taxichauffeur is meer van het 'snelle'dan het 'veilige'. Jeetje, met een rotvaart brengt hij ons naar Kampala. Gelukkig komen we heelhuids aan en ik geloof ook zonder gewonden te hebben gemaakt.

Aangekomen bij het hotel, pakken we onze tassen uit de auto. We hebben erg veel bagage en de chauffeur helpt ons met sjouwen. We ploffen op ons bed neer en willen even ons thuisfront inlichten dat we veilig in Kampala zijn aangekomen. Dan komt José er plotseling achter dat haar dagrugzak niet op onze kamer ligt..... Nee, hè! Ze rent naar beneden om te kijken of de taxichauffeur er misschien nog is, maar....helaas. Weg! Met de rugzak nog in de auto. Door het donker hebben we niet gezien dat de tas op de grond was gevallen. Zou de chauffeur het tijdig zien en zo eerlijk zijn de tas terug te brengen? Gelukkig wist José wel nog het nummer van de taxi. We hebben bij de receptie onze gegevens en telefoonnummer achtergelaten. Dan morgen maar naar het politiebureau, als de tas niet teruggebracht is. Er zaten toch wel belangrijke dingen in: de malariatabletten van José, de oplader voor de fotocamera, brillen en een laptop die door een neef van Steffie geschonken was voor iemand van het ziekenhuis.

Wat een domper.... We proberen een beetje af te schakelen en gaan slapen. Morgen zien we wel weer verder.

Zaterdag 6 september

Kampala....drukke stad! De muziek was tot vannacht laat te horen, dus de nacht was een beetje aan de korte kant, maar goed, we hebben redelijk geslapen. Jammergenoeg was de tas van José nog niet terug gebracht. Dus, na een lekker ontbijtje zijn we om 9 uur een bezoekje gaan brengen aan het politiebureau. Een verhaal apart!

We dachten 'even' aangifte te doen, zodat José voor de verzekering een bewijs zou hebben, en hadden ons er eigenlijk wel bij neer gelegd dat we de tas niet meer terug zouden krijgen. Maar daar dacht men op het politiebureau anders over.... Het bureau zelf was al een lachwekkende ervaring. We werden verzocht op een bankje aan te schuiven bij een klein tafeltje waar een man de verklaring op zou nemen. In de tussentijd liepen er agenten in en uit, de één werkend de ander half slapend op de balie. We hebben onze ogen uitgekeken. De man die onze verklaring opnam, wilde met ons terug naar Entebbe om de chauffeur, waar we het taxi-nummer van hadden, te 'verrassen'. Jeetje, moet dat? We hebben wel wat beters te doen. Maar goed, we gaan braaf naar Entebbe (de benzine moeten we wel zelf betalen....!), waar we allereerst naar het politiebureau gaan bij het vliegveld. En ieder keer moet José opnieuw haar verhaal doen en ieder keer weer krijgt ze de vraag: "Is this your First time in Uganda?" Já!.....maar dat is geen reden nooit meer terug te komen. Iedereen verontschuldigde zich voor het gebeurde. Alsof zij er iets aan konden doen. Het was geen diefstal, maar een eigen fout. Alleen erg jammer dat de chauffeur niet zo eerlijk was de tas terug te brengen. We zijn naar de vluchthaven toe gereden om te kijken of de taxi met nr. 38 er 'toevallig' was, maar helaas. We vonden het wel goed en wilden terug naar Kampala, waar Alex, de chauffeur van het ziekenhuis ons rond de middag zou komen halen. En we waren al te laat. Terug in Kampala is Steffie alvast terug gegaan naar het hotel, om Alex daar te treffen en José moest nog 'eventjes' mee voor een officieel document.....de persoon die de laatste handtekening en stempel moest zetten was druk bezet. Alles bij elkaar zijn we 6 uur met dit grapje bezig geweest.

Ondertussen zat Alex met een flesje Coca Cola bij het hotel geduldig op ons te wachten. We hebben snel de bagage in de jeep gegooid en zijn aan onze rit naar Kumi begonnen. Halverwege de rit brengen we een bezoek aan Mbiko. Mbiko is een plaats dichtbij Jinja, waar Harry Wolters en dochter Petra Wolters uit Melick de laatste voorbereidingen aan het treffen zijn voor een jubileum van een Limburgse pater Twan Huys, welke 40 jaar in Oeganda werkzaam is. In Mbiko komen ze reeds jaren om een muziekgezelschap te steunen, muzikanten op te leiden en instrumenten en uniformen te overhandigen, welke in Nederland zijn ingezameld. Via hen heeft de stichting Kumi Hospital een mogelijkheid gekregen goedkoop transport naar Oeganda te realiseren. Het was een prachtig gezicht om de generale repetitie te zien van een Afrikaanse harmonie! Marcherend met een tambour-maître voorop! Jammer genoeg hadden ze nog niet de uniformen aan.....

We hebben 2 volle dozen voor de stichting ingeladen en zijn doorgereden naar Kumi. De rit heeft een paar uurtjes geduurd, maar onderweg hebben we al heerlijk kunnen genieten van het prachtige landschap! Heerlijk om er (weer) te zijn.....

's Avonds arriveerden we in Kumi, waar we welkom geheten werden door dr. John Opolot en zijn vrouw Consolate en ons konden installeren in het verblijf voor de komende 3 weken: het guesthouse van het ziekenhuis. Het was een lange dag, maar de bestemming was bereikt. "Kumi, we zijn er weer!"

Zondag 7 september

Wat een verrassing! We worden rond 6 uur gewekt door een haan die al kraaiend een nieuwe dag aankondigt. De kippen volgen hem al tokkend rondom het gastenverblijf. We hebben allebei heerlijk geslapen en doezelen nog een tijd in ons bed, beseffend dat we nu in Kumi zijn en de komende 2½ week samen heel veel gaan meemaken. We hebben er allebei heel veel zin in. De dag begint met een ontbijtje, daarna gaan we naar Kumi Hospital. Van het gastenverblijf tot het ziekenhuis zijn het ongeveer 500 meter lopen. Iedereen, van groot tot klein, die we onderweg tegenkomen groet ons. Zo'n verschil met Nederland. Als we bij het ziekenhuis aankomen is het voor Steffie een weerzien met heel veel vrienden, en zo hartelijk als Steffie wordt ontvangen, wordt José ook ontvangen. "You're most welcome", twee warme handen nemen jou handen vast en laten ze vervolgens een hele tijd later pas weer los. We voelen ons ook "most welcome". Ook komen we dr. John Opolot op het terrein tegen. Na een hartelijke omarming laat hij vol trots de nieuwe operatiekamer zien die afgelopen jaar gebouwd is van de donaties van de Stichting. Wauw, het resultaat mag er heel zeker wezen!! Tijdens ons verblijf zal deze officieel geopend worden, want ze zijn er ontzettend trots op.

Na een gesprek met dr. John Opolot onder het genot van een flesje fris, onder een grote boom, gaan we verder met de rondleiding in het ziekenhuis. De meeste zieke mensen liggen in grote zalen, met de meest uiteenlopende gebreken: van een gebroken been, tot leprapatiënt tot een kind dat voor 1/3 verbrand is over zijn hele lichaam. Hoe ziek ze ook zijn, ze groeten allemaal vriendelijk. Buiten zit familie of kennissen te koken, wassen of andere dagelijkse dingen te doen, want een kantine of iets dergelijks bestaat hier niet. Ieder moet zelf zorgen dat hij te eten krijgt. Alleen voor de kinderen van de children's village en voor de leprapatiënten wordt er in een centrale keuken gekookt. 's Avonds slapen de "verzorgers" op de grond tussen de bedden van de zieken. Voor ons ondenkbaar, maar hier de normaalste zaak van de wereld.

Na het "rondje ziekenhuis" gaan we lunchen. Na de lunch willen we buiten in onze dagboeken schrijven. Al gauw krijgen we bezoek van Julius, die op een eigengemaakte xylofoon speelt. De muziek lokt enkele andere kinderen en al gauw laten we ons plannetje van dagboek schrijven varen en klappen op de muziek van Julius mee. Hij blijkt heel muzikaal te zijn, want al gauw speelt hij op een kruising tussen harp en gitaar en vertelt hij dat hij ook trommels voor ons kan maken. Nou, wij vinden het wel leuk om hem te sponsoren en vragen hem inderdaad om een aantal trommels voor ons te maken. Hij is er blij mee en belooft ze over 2 weken te leveren. Mooi, het eerste souvenir is geregeld. De middag vliegt voorbij en bij het avondeten leren we onze medebewoners van het gastenverblijf kennen. Grace en JP, Gabi en Nathan, allen vrijwilligers uit Engeland. Grace, Gabi en Nathan werken in het ziekenhuis en JP gaat bij de Odessoschool van Kumi als leraar werken. Het zijn leuke mensen, alleen hebben wij beiden een beetje moeite met het Engels accent. Maar dat zal in de loop van de tijd wel wennen.

Maandag 8 september

De eerste officiële werkdag is gestart! We ontmoeten Akol Margaret, 'mama' van het ziekenhuis. Zij ontfermd zich over de kinderen van Children's Village. Dit is een 6-tal huisjes van het ziekenhuis waar kinderen verblijven die moeten revalideren. De kinderen hebben allemaal een verzorger bij zich, soms een moeder, soms een ander familielid. De moeders koken om beurten met een team van het ziekenhuis voor alle kinderen van the Village. We zullen ons de komende 3 weken ook zeer regelmatig bezig gaan houden met deze kinderen. Margaret is een echte 'mama'. Een hele lieve vrouw die zich met heel haar ziel en zaligheid geeft voor de kinderen en de leprapatiënten. Samen met Rose, Maria en Jennifer verzorgt zij de maaltijden voor de kinderen en probeert wat tijd te vinden zich met de kinderen bezig te houden.

De dozen, welke we in Mbiko hadden opgehaald, hebben we leeggemaakt en gesorteerd. We hebben heel veel kleren gekregen van het Villa Happ filiaal uit Roermond, waar we erg veel gezinnen blij mee kunnen gaan maken deze weken. Daarnaast hebben we o.a. medische instrumenten meegenomen, dekens, handdoeken, knutselspullen, potloden en pennen, en speelgoed.

's Middags brengen we een bezoek aan Adesso School. Deze school ligt op het terrein van Kumi Hospital en is een basisschool (Primary School) waar de meeste kinderen van personeelsleden van het ziekenhuis naartoe gaan. De school heeft 850 leerlingen en beschikt over 6 klaslokalen..... Het is een armoedig schooltje. In het guesthouse verblijven Jean Paul en Grace, een stel uit Groot Brittanië. Grace is basisarts en werkt bij het ziekenhuis gedurende 6 maanden, Jean Paul (J.P.) is onderwijzer en gaat lesgeven op Adesso School. De stichting heeft een particuliere gift gekregen ter besteding aan onderwijs. Deze gift zal naar Adesso School gaan en wordt gebruikt om lesmaterialen aan te schaffen en de school gedeeltelijk op te knappen. J.P. zal het geld beheren. Ook het geld van de Roermondse communicanten van afgelopen jaar zal naar deze Primary School gaan.

Dinsdag 9 september

Vanmorgen op ons "paasbest" naar de Hall of Hope geweest. Hier is door de week elke dag een bijeenkomst voor het personeel van het ziekenhuis. Het begint met een korte mis en op het einde kunnen mededelingen van het ziekenhuis uitgewisseld worden. Het is de bedoeling dat wij ons hier vanmorgen voor gaan stellen aan het personeel. We hebben al een aantal mensen gezien, maar natuurlijk nog niet iedereen. Wij stellen ons netjes voor en krijgen als welkomstgeschenk een "warm handclap". Iedereen lacht al op voorhand, want zij weten wat gaat gebeuren, maar José nog niet. Met z'n allen gaan ze hard in hun handen wrijven en klappen in een keer héél hard. Héél grappig, met name omdat ze er zelf zoveel lol aan hebben.

Na de bijeenkomst wordt ons gevraagd of we met een aantal verloskundigen meewillen naar het dorpje Maleera. Hier zeggen wij natuurlijk geen nee tegen en gaan nog gauw naar het gastenverblijf om wat te drinken en eten in te pakken en vertrekken met de Jeep. Na ongeveer 1 uur rijden komen we bij de Health Clinic (een verpleegsterspost) aan. Hier zitten een 20-tal zwangere vrouwen, een heleboel kleine kinderen en enkele mannen op ons te wachten. Vanuit Kumi Hospital zullen de vrouwen geprikt worden op HIV en krijgen ze voorlichting over geboortebeperving. Want het grote aantal kinderen dat er per gezin geboren wordt, is op de lange termijn een probleem als er alleen

geld voor eten is en verder geen geld om bijvoorbeeld de schoolkosten te betalen. Wij gaan in de Clinic werken. Steffie zal de zwangere vrouwen controleren. Helaas blijkt al heel gauw dat er minder dan minimale middelen aanwezig zijn om een controle uit te voeren. Het enige dat voorhanden is een houten toeter om naar het hartje van het kindje te luisteren, meer is er niet. Steffie controleert de ligging en het hartje van het kindje en maakt een schatting van het aantal weken dat ze zwanger is. José noteert de gegevens in het schriftje dat ze bij zich hebben. Het is gezellig, de vrouwen giebelen onderling wat en kijken ons nieuwsgierig aan. Het zijn stuk voor stuk jonge, trotse, sterke, zwangere vrouwen met prachtige ogen en een leuke lach. Ondanks het weinige wat ze hebben, zijn ze gelukkig. Wat kunnen wij veel van hen leren. Zeker 5 vrouwen hebben symptomen van blaasontsteking en wordt geadviseerd om zich hierop bij het dichtstbijzijnde ziekenhuis te laten testen. Het is maar de vraag of ze dit zullen doen, vaak is de reis er naar toe al te ver of te duur en gaan ze vervolgens niet, met alle gevolgen van dien.

Als wij klaar zijn, moeten we een tijdje wachten tot de rest ook klaar is. Al gauw zijn wij omringd door nieuwsgierige kinderen. We maken foto's en laten hen deze dan zien. De reacties zijn zo grappig. Als ze zichzelf op de display zien, lachen ze zich kapot. Ze zingen nog diverse liedjes voor ons en dat vinden wij dus allebei echt heel erg leuk. De middag vliegt om en rond 16.30 uur komen we terug bij het gastenverblijf.

We pakken de diablo's die wij meegenomen hebben en gaan oefenen. Al gauw komen enkele kinderen nieuwsgierig kijken. In korte tijd hebben we ze zelf aan het diablo-en. Ze vinden het geweldig en wij ook!! Geweldig hoe gauw ze het oppikken.

Rond half 8 is het te donker om door te gaan en stoppen wij met de belofte dat we er morgen weer zullen zijn, om dezelfde tijd. De kinderen nemen vrolijk afscheid en rennen naar huis. De meeste hebben kapotte kleren en geen schoenen, maar oh zo vrolijk en vol levenslust. Echte hartenbrekers. Je zou ze stuk voor stuk van alles willen geven, maar dat is helaas ondoenlijk. Wie weet, misschien zijn ze gelukkiger dan wij met al onze luxe. Wie zal het zeggen.

Het was in ieder geval een sjeke dag, weer veel mensen leren kennen.

Woensdag 10 september

Aanvankelijk zouden we veldwerk gaan doen met Cocus, de ergotherapeut van het ziekenhuis. Maar helaas was er geen voertuig van het ziekenhuis beschikbaar om de dorpen in te gaan. We hebben die dag dus met name doorgebracht met de kinderen van de village samen. Sommige kinderen moeten erg wennen aan ons, vanwege de blanke kleur. Als blanke word je "mzungu" genoemd of "amuzugut". Om het vertrouwen van de kinderen te winnen, zijn we rustig aan begonnen met spelletjes met tennisballetjes. Niet dat ze dadelijk denken dat alle blanke mensen prettig gestoord zijn. Gewoon...rollen en gooien! Alleen dat al geeft een grote fonkeling in die bruine oogjes! Het feit dat je je met de kinderen bezig houdt, is al een vermaak voor hen. Het ene kind kan niet lopen vanwege een handicap, het andere vanwege een spasme of operatie. Maar spelen met een bal is een leuke bezigheid en kan ieder kind.

We krijgen overdag vaak bezoek van kinderen bij het guesthouse. De “mzungu” is toch wel een bezienswaardigheid. We hebben spullen meegenomen om buiten mee te spelen, zoals frisbees en diabolo’s. Vanavond hebben we eerst zelf met de diabolo’s geoefend, wat veel bekijks trok. Daarna hebben we de eerste kinderen met de diabolo’s laten oefenen. Sommige van hen hebben het al snel onder de knie. In no-time staat het vol met kinderen van alle maten en leeftijden.....iedere dag meer!

Donderdag 11 september

Vandaag hebben we een heel indrukwekkende dag gehad! We zijn naar het dorp Amuria geweest met een team van het ziekenhuis. Het team bestond uit Michael en Gerald en 3 CBR-studenten. Michael is een oogheilkundig verpleger, welke mensen met oogproblemen onderzoekt. Sommigen van hen moeten een oogoperatie ondergaan, bijvoorbeeld voor staar, en worden enkele dagen later met vervoer van het ziekenhuis opgehaald om naar Kumi gebracht te worden waar ze vervolgens geopereerd kunnen worden.

Daarnaast bestaat het team uit 3 studenten die CBR-worker willen worden. Een CBR-worker is een Community Based Rehabilitation-worker. Deze mensen gaan de dorpen in om gezinnen te bezoeken met een kind met een handicap of beperking. Vaak betreft het gezinnen die te arm zijn om ook maar vervoer te betalen naar een ziekenhuis en daardoor nooit een arts zien. De CBR-workers gaan dus op zoek naar deze mensen en kijken terplekke naar de behoeften en benodigdheden voor deze gezinnen. Indien nodig wordt vervoer en behandeling voor deze mensen gefinancierd door CBM en particuliere giften.

In Amuria waren vele moeders met kinderen bij elkaar gekomen. Ze wisten van de komst van het team van Kumi Hospital. Gerald, fysiotherapeut van het ziekenhuis, ging om beurten alle kinderen onderzoeken en beleid voor hen bepalen. Dit kon heel divers zijn: het ene kind was doofstom en werd geadviseerd naar een school voor speciaal onderwijs te gaan, het andere kind had epilepsie en werd geadviseerd naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis te gaan voor medicijnen. Maar veel kinderen hadden een afwijking die verholpen moest en kon worden. Dit kon aangeboren zijn of ontstaan na de geboorte.

Een veel voorkomend probleem is *gluteal fibrosis*. Dit is een afwijking die ontstaat door een foute dosering van een vaccinatie tegen malaria.....Dit vaccin wordt in de billen gegeven. De foute dosering (meestal gegeven door mensen die hiertoe niet bevoegd zijn) kan er voor zorgen dat er extreme bindweefselvorming ontstaat. Simpelweg houdt het in dat deze kinderen niet meer kunnen bukken, normaal kunnen zitten of normaal kunnen knielen. Door een operatie kan dit probleem verholpen worden, alleen.....een operatie kost geld! Veel moeders zag je bezorgd kijken. Uiteraard zien ze hun kind het liefst geholpen worden, maar de kosten voor een operatie wordt niet standaard betaald door CBM, dus zullen ze er zelf voor moeten opdraaien. De kosten bedragen 300.00Ugandese Shilling, omgerekend circa € 120,-. Bedragen die niet te betalen zijn door een gemiddelde inwoner van het platteland. Hoogstwaarschijnlijk zullen de meeste van deze kinderen normaal gesproken dus niet geopereerd worden, waardoor hun toekomst er een stuk minder rooskleurig uit zal zien.

Het is erg heftig als je dit weet! 120 euro..... Konden we ze allemaal maar helpen.....

En we kónden ze allemaal helpen! De stichting had een hele gulle particuliere gift gekregen ter besteding aan de arme mensen. Aanvankelijk wisten we nog niet precies waaraan we het geld wilden gaan besteden, maar op het moment dat we in Amuria al deze kinderen zagen, was het duidelijk: hier gaan we het geld onder andere voor gebruiken!

Er was tevens een klein meisje, 9 maanden, zonder onderbeentjes. Een prachtig kind! Gerald adviseerde ook naar Kumi te komen om mogelijk een operatie te ondergaan. Ook voor dit kind wilden we graag de behandeling betalen. Daarnaast waren er nog kinderen met een ontsteking van het beenmerg die ook geopereerd moesten worden en kinderen die een prothese of aangepast schoeisel nodig hadden om weer goed te kunnen lopen.

Er werd afgesproken dat de kinderen die geopereerd moesten worden of door een arts van Kumi gezien moesten worden, op zondag opgehaald zouden worden met gratis vervoer van het ziekenhuis, zodat het probleem 'vervoer' geen probleem meer hoefde te zijn voor deze mensen.

Aan het einde van de dag heeft José haar eerste ballonnen-sessie gehad....ha ha ha.....ballonnen uitdelen is een hilarische bezigheid: in no-time staan er tientallen handen in de lucht en weet je niet meer wie je wat gegeven hebt! Zo, weet José dat ook! Daarnaast hebben we veel kleding uit kunnen delen. Vanuit de jeep van het ziekenhuis heeft Steffie met Alex, de chauffeur, deze kleding uitgedeeld. Ook dit was hilarisch. Niet iedereen heeft iets kunnen bemachtigen, maar veel kinderen lopen weer in een nieuw T-shirt of broek.

Het was een heel indrukwekkende dag maar wel ééntje met een héél voldaan gevoel: we hebben veel kinderen kunnen helpen!

Bij thuiskomst in Kumi was Jan Jansen ook al veilig gearriveerd! Jan blijft 10 dagen in Kumi om foto's te maken voor de stichting. Een superaanbod waar we graag gebruik van maken!

Vrijdag 12 september

Vanmorgen met de kinderen van de "Children's Village" gespeeld. Eerst gekegeld en daarna in de Hall of Hope voor het eerst met hen met een ballon gespeeld. Alle kinderen in een kring en sla maar lekker tegen de ballon aan. Iedereen kan meedoen, van groot tot klein. Ze vinden het geweldig leuk en het gaat pas na een hele tijd vervelen. Ondertussen gaat Steffie even een doos met spullen bij de verloskamer afgeven. Gauw genoeg komt Margareth vertellen dat Steffie met een bevalling bezig is. Als José gearriveerd is, is de vrouw helaas al bevallen. Het is een meisje en heet, je raad het nooit, Steffie natuurlijk!! Het blijkt haar 9e bevalling te zijn, terwijl dit haar 4e kindje is. Er zijn in het verleden dus al 5 kinderen gestorven. Het is een sterke vrouw, net zoals alle mensen hier. Ze nemen het leven zoals het gaat en gaan verder met wat ze (nog) hebben.

Helaas is de kindersterfte in Oeganda erg hoog. Vandaar dat de operatiekamer die nu gebouwd is dringend nodig is en vele levens zal gaan redden. Als je hier bent, is alles helder en weet je waarvoor je het doet.

De enige controle die ze bij pasgeboren baby's doen is visueel en ze worden gewogen. Verder zijn er geen instrumenten aanwezig. De moeder wordt met een meegebrachte doek schoongeveegd en kleedt zich weer aan. Voor de pasgeboren baby halen wij wat kleren. De moeder is zichtbaar blij met dit kleine gebaar. Binnen een half uur staat ze op en loopt naar de kamer er naast om bij te komen van de bevalling. Waarschijnlijk is ze morgen al weer vertrokken.

Na deze onverwachte bevalling, gaan we terug naar de kinderen. Ze zijn nog steeds aan het spelen met de ballon. We halen wat tekenspullen die we mee hebben genomen en gaan met z'n allen tekenen. Er worden ware kunstwerkjes gemaakt. Sommigen gaan er helemaal in op. Inmiddels hebben we zo'n 25 kinderen bij elkaar die zich geweldig amuseren.

Na de lunch nemen we even wat meer tijd voor onszelf en gaan pas laat in de middag terug naar het ziekenhuis. We staan met Francis te praten als de verloskundige Grace onze aandacht trekt en vertelt dat er een vrouw gaat bevallen. Steffie rent naar binnen, José gaat Jan zoeken omdat hij hier graag foto's van wil maken. Helaas komen Jan en José net te laat terug. Ook deze vrouw is erg snel bevallen van een prachtige jongen, die de naam Stefan krijgt. Deze vrouw was alleen gekomen, ze was al bij twee ziekenhuizen geweest. Omdat ze dachten dat ze een keizersnede moest ondergaan, maar bij beide ziekenhuizen geen anesthesist aanwezig was, is ze naar Kumi doorverwezen en per ziekenauto gebracht. De rest van haar familie die mee zou komen is er nog niet, dus ze is helemaal alleen bevallen. Ze is op haar jurk bevallen en heeft geen andere kleren bij zich. Inmiddels is een tropische regenbui losgebarsten en moeten we door de stromende regen kleren voor de vrouw en Stefan halen. Ook zij is erg dankbaar dat Steffie de bevalling heeft gedaan en dat ze de kleren heeft gekregen. Nadat we haar een beetje schoon hebben gemaakt en de kleren aan hebben gedaan, ligt ze heerlijk met het kindje tegen zich aan bij te komen van de bevalling.

Het regent nog steeds keihard en het ziet er niet naar uit dat het voorlopig op gaat klaren. Wij besluiten de regen te trotseren en naar de Hall of Hope te lopen. Wij proberen de grote plassen water te ontwijken en glijden al giebelend en kwakend met onze slippertjes door de modder. We worden in korte tijd kletsnat, maar dat mag de pret niet drukken. De Hall of Hope is bezet en wij besluiten om bij Margareth te gaan schuilen. Wij vragen of we haar ergens mee kunnen helpen. Natuurlijk wil ze dat niet, maar na flink aandringen gaan we helpen met het pellen van de pinda's. Gezellig kletsend is het een fluitje van een cent. We leren veel van elkaar en vinden het gezellig samen. Als we uiteindelijk naar huis lopen is het hele terrein in een grote modderpoel veranderd. Onderweg komen we dr. John Opolot tegen en hij geeft ons een lift. Dat slaan we niet af, want het is nog steeds erg glibberig. Hebben wij even geluk. Als wij aankomen bij het guesthouse is er weer geen stroom. Bij kaarslicht helpen we Grace en Ann bij het pellen van de pinda's. Ook hier praten we over de verschillen van het leven in Afrika en Nederland. Het kaarslicht maakt het alleen maar gezelliger.

Door de regen is het eten veel later klaar. Ons eten wordt nl. buiten op een kleine ijzeren pot vol houtskool, klaargemaakt. Zolang het regent kan er niet gekookt worden. Daarbij duurt het koken vele malen langer dan bij ons. Van luxe is geen sprake. Niets kant en klaar. Nee, ieder haalt zijn spullen van zijn eigen land of moet er voor naar de markt. Niets "tien minuten klaar", geen magnetron, gas, inductie of noem maar op. Al die luxe is voor ons normaal, terwijl ze hier een halve dag met het eten en water halen kwijt zijn. Terwijl wij onze warme maaltijd eten, denken wij aan de mensen bij het ziekenhuis. Waarschijnlijk krijgen zij door de regen helemaal geen warm eten. Ondenkbaar in Nederland, hier de gewoonste zaak van de wereld.

Zaterdag 13 september

Vandaag hebben we een bezoek gebracht aan Odeelo-market. Dit is een wekelijks terugkerende markt voor de hele omgeving van Kumi waar je van alles kunt kopen: eten, kleding stoffen, werktuig, serviesgoed, maar ook vee! En dáár gingen we vandaag voor.....

We hadden geld gekregen van een Roermondse vriendengroep om een koe te kopen! We hadden besloten deze koe te doneren aan Okerenyang Francis. Francis is de clanleider van Kumi en werkt als vrijwilliger bij het consultatiebureau van het ziekenhuis. Francis is 53 jaar en heeft 12 kinderen. Zijn veestapel is vorig jaar gestolen door de nomadenstam Karamojong. Hij was erg in zijn nopjes met dit nieuws. Eis was wel dat hij zelf mee ging om de koe uit te zoeken en te handelen, anders zouden we zeker de hoofdprijs betalen!

Daar gingen we dan: achter op een pick-pick (brommertjes die fungeren als taxi). Jan en Francis op ééntje, José en Steffie op een ander. Op de markt gingen we meteen naar de afdeling "vee", om nog een beetje keus te hebben. Francis heeft zich een mooie uitgekozen, 3 jaar jong, maar over een half jaar waarschijnlijk al in de mogelijkheid om melk te produceren. Op de markt is een veearts aanwezig, een vrouwelijke, welke de koeien meteen vaccineert en een middel tegen wormen geeft. Alles bij elkaar heeft het ongeveer 350.000 Ush gekost, omgerekend circa 160 euro. Nou, mooi koopje leek ons! Maar dan.....een koe achter op de pick-pick is niet zo praktisch..... Al gauw diende zich een mannetje aan, welke tegen geringe betaling met de koe naar het huis van Francis zou lopen.

Daarna hebben we nog even de tijd genomen de rest van de markt te bewonderen. We hebben nog sinasappelboompjes gekocht voor Francis en leuke olielampjes, gemaakt van lege blikjes, die te verkopen zijn voor de stichting.

Erg benieuwd naar onze koe hebben we weer een pick-pick terug naar Francis genomen. Daar aangekomen stond de koe al heerlijk te grazen. We hadden de vriendengroep beloofd de koe te dopen tot Bertha 1 en dat hebben we dus ook gedaan, met assistentie van een kleinzoon van Francis. Dat was hilarisch.....In de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.....en daar ging Bertha.....ze viel spontaan om!! Daarna hebben we nog 2 sinasappelboompjes geplant.

's Middags hebben we met de kinderen van the Village gespeeld en samen met o.a. Margaret peanut-butter gemaakt. De naam zegt het al: pinda's worden gepeld en in een vijzel dusdanig fijn gestampt dat er olie vrij komt en zich een boterachtige substantie vormt. Een hels karwei dat door menigafrikaanse vrouw met regelmaat geklaard wordt. Ook wij hebben boter gemaakt. We laten ons toch niet kennen!!! Ofschoon we toch echt toe moesten geven dat het een vermoeiend klusje was. De vrouwen dachten dat we het niet konden, maar waren aangenaam verrast met het eindresultaat. De boter wordt vervolgens gebruikt om te verwerken in maaltijden. Een smakelijk gerecht.

Rond 17 uur zijn we naar het guesthouse terug gelopen. Onderweg werden we al snel vergezeld door een aantal kinderen die graag weer wilden spelen. Met de ballen, diabolo's en frisbees hebben we zo'n 30 kinderen, én onszelf, weer heerlijk vermaakt die avond!

Zondag 14 september

Na een heerlijk omeletje 's morgens zijn we naar Kumi-town gegaan om te mailen. Jan is mee met de chauffeur van het ziekenhuis om de patiënten uit Amuria op te halen van afgelopen donderdag.

Mailen in Kumi.....een verhaal apart.....veel geduld is noodzakelijk. We werden beiden herhaaldelijk van het net afgegooid. Maar.....de aanhouder wint! We hebben een mail kunnen versturen naar het thuisfront. Toch wel leuk om even wat meer te kunnen vertellen dan je tijdens een vluchtig telefoontje kunt doen.

Na het mailen hebben we op de plaatselijke markt lekker vers fruit gekocht: passievruchten en ananas, en heerlijke avocado's.

Terug bij het guesthouse hadden we bezoek van Julius. Julius is een weesjongen die voor ons 2 Afrikaanse trommels had gemaakt. Ze klonken erg goed! Een leukeandenken aan Kumi.

's Middags hebben we bij het ziekenhuis met de kinderen mikado en memory gespeeld.

Jan is 's middags weer terug, na het ritje Amuria. Jammer genoeg zijn niet alle mensen meegekomen die we gevraagd hadden te komen, maar een aantal bekende gezichten hebben we al gezien. De mensen krijgen een bed toegewezen in een aparte slaapzaal en zullen deze week gezien worden door een arts en wellicht al geholpen worden.

's Avonds arriveren 4 nieuwe gasten in het guesthouse. Het betreft een Amerikaanse orthopedisch chirurg en 3 Oegandese studenten orthopedie van Makerere University. Zij zullen de komende week operaties uitvoeren samen met dr. Ekure van Kumi Hospital zelf. Het is leuk gezelschap!

Maandag 15 september

Vanmorgen hebben we eerst ons wasje gewassen. Ook dat moet gebeuren. Met 2 grote teilen en wat vloeibare zeep was het klusje snel geklaard. Daarna naar het ziekenhuis gelopen en allereerst bij de kraamafdeling gelopen. We hebben geluk; er is een vrouw die al behoorlijke weeën heeft. Ze zit op haar knieën op de grond te zuchten. Dit gaat niet lang meer duren. We besluiten Jan te sms'en, anders is José zo meteen weer te laat. Jan komt "aangevlogen" en is blij dat hij op tijd is. Al gauw gaat de vrouw liggen en begint met persen. Steffie is net op tijd om alles klaar te leggen. Het gaat nu heel snel. Met z'n allen zijn wij getuige van de geboorte en we zijn er allemaal ondersteboven van. Het is en blijft een wonder. Een mooi jongetje laat van zich horen. Blijdschap alom. Hij wordt gewogen: 3600 gram! De vrouw heeft een dochter van een jaar of 12 bij zich, we laten haar haar broertje zien. Ze lacht lief naar hem. Zij gaat naar haar moeder en helpt haar met schone kleren aandoen.

Leven en dood ligt hier dicht bij elkaar. In dezelfde ruimte ligt een vrouw in kritieke toestand op een bed. Zij heeft gisteren een keizersnede gehad, maar het kindje is overleden. Ze heeft veel bloed verloren en is nog nauwelijks bij bewustzijn geweest. Haar man zit naast haar en heeft de hele nacht niet geslapen. Zij maken echter elke nieuwe geboorte mee, wat het extra wrang maakt. Op de verloskamer is het relatief rustig en kunnen de verloskundigen en de verpleging haar het beste in de

gaten houden. Hun ogen kijken ons verdrietig aan, we proberen wat te troosten, maar hier zijn natuurlijk geen woorden voor. Vreugde en verdriet in één ruimte. Moeilijk....

Na de bevalling worden we buiten aangesproken door Edmund Emokol, hoofd van de verpleging, of we even meelopen naar zijn kantoor. Alle voorbereidingen voor de officiële opening van donderdag zijn in volle gang en hij wil even overleggen wat op de gedenksteen moet komen te staan. Daarna lopen we naar de operatiekamer. Er wordt nog wat geverfd, gepoetst en het terrein krijgt nog een onderhoudsbeurt. Het ziet er goed uit en er hangt iets van vrolijke spanning in de lucht. Het zal een hele happening worden.

De morgen vliegt weer om en na de lunch gaan we naar Wigginsschool in Kumi town. Van Dr. Landheer (een arts uit Nederland die in de jaren 70-80 6 jaar in Kumi Hospital heeft gewerkt en nog steeds financiële hulp biedt aan o.a. Kumi Hospital) hadden we het verzoek gekregen om een contract te brengen en om wat foto's van de school te maken. Voor de foto's maken we uiteraard graag gebruik van Jan, want hij kan er wat van. Bij de school worden we met open armen ontvangen en uiteraard krijgen we een hele rondleiding. De school zelf heeft wat meer middelen dan de Adessoschool, maar een vergelijking met een school in Nederland is niet te maken. Ook hier klaslokalen met ramen zonder glas en soms een hele slechte vloer, meestal geen deuren, de muren kapot, te weinig schoolbanken, gevuld met grote aantallen kinderen die stuk voor stuk vrolijk en nieuwsgierig naar ons kijken. Overal waar Jan is horen wij gelach en gejoel. Ze vinden het allemaal geweldig om op een foto te staan en er daarna naar te kijken. De koeien, geiten en kippen lopen over het schoolterrein en ook de huizen voor de docenten zijn in armoedige staat. Het knappe is dat de mensen er toch iets van proberen te maken. Ze hebben geloof, moed en vertrouwen en dat maakt hun sterk.

Voor het avondeten zijn we uitgenodigd bij Francis. Hij is de "clanleader" van zijn dorpje. We lopen onder dreigende regenwolken naar Francis. Hij staat ons een heel eind voor zijn hut al op te wachten. Onder een grote boom staan wat tafeltjes met mooie tafelkleedjes en stoeltjes klaar. Verschillende familieleden komen ons een hand geven, de rest van de (klein)kinderen zit een hutje verderop naar ons te kijken of wat met elkaar te spelen. Ze zijn allemaal heel braaf. Jan neemt wat foto's van deze prachtige (klein)kinderen. We gaan zitten, de oudste zoon en een kleinkind komt er bij zitten. Jammer genoeg vallen al gauw genoeg de eerste regendruppels en verhuizen we naar een van de hutten. In de hut is het natuurlijk hartstikke donker en er worden wat kaarsjes aangestoken. Een van de kinderen komt langs met een kan water en een teil. Het is de bedoeling dat we de handen wassen. Gauw genoeg worden er een stuk of 8 keteltjes op de tafel gezet; rijst, zoete aardappelen, verschillende groentes en vlees. Het ruikt lekker en smaakt ook goed. Ze hebben goed hun best gedaan en we voelen ons meer dan vereerd dat we hier uitgenodigd zijn. Zo knus bij het kaarslicht; de sfeer is heel speciaal. We eten met onze handen, wat een kunst apart is. Dat valt nog helemaal niet mee! Maar zonder al te veel te knoeien krijgen we onze borden toch leeg. Het was een heel speciale avond met goed gezelschap. We weten weer meer van hun gebruiken, zorgen en verwachtingen. Tijdens deze avond vertelde Francis dat hun waterpomp al 3 maanden stuk was. Wat toch wel een ramp is, want nu moeten ze veel verder lopen of fietsen om water te halen. We hebben geld van een persoon meegekregen voor Kumi, waarbij specifiek gevraagd was om het voor een waterpomp te gebruiken. We kijken elkaar aan en denken precies hetzelfde. "Oké Francis, vraag wat

de reparatiekosten zijn en kom daar zo gauw mogelijk mee naar ons.” (De volgende dag laat hij ons weten dat de pomp gemaakt kan worden voor omgerekend € 400,00. Wij zeggen dat het geen probleem is en zullen zo gauw mogelijk het geld komen brengen. 4 Dagen later is de pomp gemaakt en zijn ongeveer 600 mensen geholpen. Dat geeft een supergoed gevoel!!!) Na het eten worden de handen weer gewassen en loopt hij een stuk met ons mee naar huis. Het is bij hen gebruikelijk om je gasten een stuk naar huis toe te begeleiden.

Onderweg naar huis praten we na over deze speciale avond en genieten van alle rare dierengeluiden om ons heen. Misschien maar goed dat we niet weten welke dieren deze geluiden produceren??

Dinsdag 16 september

Vanmorgen zijn we aanwezig geweest bij de wekelijkse “CP-clinic”. CP staat voor Cerebral Palsy en dat betekent: hersenbeschadiging welke op vroege leeftijd is opgetreden en zich kan uiten in onder andere gestoorde motoriek, sensibiliteit en groei, spraak-, intelligentie- en gedragsstoornissen. Tijdens deze clinic krijgen patiëntjes met deze afwijking therapie van de fysiotherapeuten en de ergotherapeut. Sommige kinderen worden doorverwezen naar de orthopedische werkplaats voor bijvoorbeeld een aangepaste stoel of spalken.

Gerald, één van de fysiotherapeuten kwam de lijst met namen brengen van de kinderen uit Amuria die op onze kosten geholpen zouden worden. Het meisje zonder onderbenen wordt voorlopig niet geopereerd. De orthopedisch chirurg uit Amerika wilde het kind eerst laten groeien en dan, afhankelijk van de motorisch ontwikkeling, wel of niet laten opereren. Mogelijk kan dit kindje met protheses in de toekomst heel goed lopen. Moeder en kind konden dus weer naar huis. We hebben de transportkosten voor hen betaald, want het was onnodig nog dagen in Kumi te blijven.

Jan heeft vanmorgen een 3 uur durende orthopedische operatie bij mogen wonen. Tijdens zo’n operatie wordt er flink gesneden, gezaagd en geboord. Daar moet je niet te lang bij nadenken! Het resultaat is geweldig: kinderen hebben weer een heel andere toekomst, als ze gewoon kunnen lopen!

Na de lunch hebben we opnieuw een bezoek gebracht aan Adesso-school. Daar hebben we wat spullen geschonken: pennen, potloden en handpoppen. En Jan heeft flink wat foto’s kunnen maken. Er zaten 2 grote klassen buiten voor de lessen, omdat binnen te weinig plaats is voor alle leerlingen. Het is wel geweldig om te zien hoe gedisciplineerd de kinderen hier nog zijn.....en de uniformen zijn toch ook wel van grote waarde: er is geen verschil zichtbaar tussen de arme en rijke kinderen!

Vanavond hebben we wederom met een hele horde kinderen gespeeld. ’t Worden er erg veel, dus we hebben ons verplaatst naar een groter speelterrein: tegenover het guesthouse ligt de start- en landingsbaan van het ziekenhuis. Een enorm groot grasveld, waar we mooi gebruik van kunnen maken, aangezien vliegtuigen hier niet dagelijks landen! We hebben gespeeld, maar ook heel veel gezongen met de kinderen. Zij in Atesot (dialect van Kumi) en wij in ’t Zjwaams. Wat hebben ze gelachen!

Woensdag 17 september

Vandaag gaan we met Cocus (fysiotherapeut), Francis (CBR fieldworker) en 3 CBR studenten op outreach. Dit houdt in dat we diverse gezinnen thuis gaan bezoeken. Het zijn arme gezinnen, met een of meerdere kinderen die op een of andere manier gehandicapt zijn. Wij gaan bekijken hoe we deze mensen kunnen helpen. Alvorens wij vertrekken nemen we heel veel kinderkleding en dekens mee, ook kopen we 25 muskietennetten. Qua kilometers gaan we niet ver weg, maar we verlaten al heel snel de verharde en brede weg en rijden door over smalle padjes, met grote gaten. De raampjes gaan dicht, want er zou zo maar een slang via het struikgewas naar binnen kunnen vallen. De sfeer is ontspannen en ze vertellen over de gezinnen die we gaan bezoeken. We bezoeken zo'n 11 gezinnen. De meesten leven inderdaad van het minimale. Soms zijn het gezinnen waarvan de vader gestorven is en de vrouwen het met een groot aantal kinderen alleen moeten zien te rooien. Veel kinderen hebben voden van kleren aan. Maar de gastvrijheid, glimlach en hun speciale manier van handen geven kom je overal tegen. We zien kinderen met klompvoetjes, vergroeiingen met name aan de voeten of benen, kinderen die door fout gezette vaccinaties niet meer kunnen zitten, spastische kinderen die bv een speciale stoel nodig hebben om überhaupt aan het gezinsleven te kunnen deelnemen. We hebben van te voren al besloten om alle gezinnen te helpen. Dit kan omdat we een donatie van € 10.0000,00 hebben ontvangen van een mevrouw die het graag uitgegeven zag worden aan de allerarmsten. Door deze geweldige donatie kunnen we helpen door bv. operatie, hulpmiddelen of behandeling te betalen. Bij alle gezinnen wordt verteld dat wij de benodigde hulp gaan betalen. Dit is nodig omdat ze anders niet naar het ziekenhuis komen, gewoon om het feit dat ze geen geld hebben, vaak nog niet eens geld hebben om de reis naar het ziekenhuis te kunnen betalen, laat staan voor een behandeling of operatie. De meegebrachte dekens, kleren en muskietennetten kunnen we gelijk uitdelen. Diverse gezinnen zullen ook geholpen worden doordat matrassen, rolstoel, aangepaste stoel, geiten, kippen, zaaigoed, een nieuw dak of zelfs een compleet nieuwe hut worden betaald. Francis noteert alles wat wij opgeven waarmee we de gezinnen willen helpen en zorgt er op korte termijn voor dat de zaken worden aangeschaft en gebracht. Als "fieldworker" houdt hij zo wie zo contact met de gezinnen. We hebben alle vertrouwen in hun werkwijze. Ze zijn allemaal erg begaan met de gezinnen, toegewijd en serieus bezig om deze mensen te helpen.

Uiteraard zijn alle mensen ontzettend blij met onze hulp en ze bedanken ons uitbundig "Yalama noi, noi, noi" (= heel heel hartelijk bedankt)!!! Wij zijn blij dat we kunnen helpen. Het mag dan een druppel op een gloeiende plaat zijn, maar vele druppels maken ook een regenbui!!!

We zijn pas laat terug, zijn rood van het stof, hebben veel ellende gezien, maar hebben een goed gevoel omdat we ter plekke hebben kunnen helpen.

Bij kaarslicht hebben we ons gewassen en maken ons op om bij Cocus thuis te gaan eten. Hij woont in een van de woningen bij het ziekenhuis. Samen met zijn vrouw Suzan en dochtertje Favour. Ook woont een nichtje van hem bij hen in. Haar naam is Paulien. Er is nog steeds geen stroom, dus wij zitten weer bij kaarslicht te kletsen. We eten weer met de handen (wat nog steeds niet te best lukt). Dit keer hebben we rijst met groenten en tilapia. Echt lekker klaargemaakt. We hebben er allemaal goed van gesmikkeld. Jammie, jammie!! De stroom is inmiddels teruggekeerd en Cocus laat ons wat muziekclips op de laptop zien.

Na een heel gezellige avond lopen we samen weer naar huis. Weer een indrukwekkende dag rijker vallen we uren later in slaap.

Donderdag 18 september

Vandaag was voor Steffie 'De Grote Dag': de opening van de nieuwe operatiekamer voor verloskunde en gynaecologie! In december 2007 is men gestart in Kumi met deze bouw. De kosten hiervan bedroegen € 68.000,-. Een bedrag dat binnen een jaar bij elkaar is gebracht door geweldige donaties van familie, vrienden, bekenden, geïnteresseerden en bedrijven. En het resultaat is werkelijk oogverblindend: een prachtig en goed ontworpen gebouw, met alle voorzieningen die nodig zijn om effectief en hygiënisch te kunnen werken. De inrichting is nog niet aangeschaft, maar de financiering hiervan is wel al rond. De stichting hoopt dat de operatiekamer vóór het einde van het jaar in gebruik genomen kan worden.

De opening was een héél feestelijke gebeurtenis. Vóór de operatiekamer was het feestpaviljoen ingericht: een tentje waar de genodigden beschut tegen de zon de dag door konden brengen. Patiënten en andere geïnteresseerden zaten onder de bomen of op een ander beschut plekje de ceremonie te bekijken. De ontvangst was muzikaal omlijst door een lokale muziekgroep die Akongo's bespeelden en zongen. Prachtige muziek en de sfeer helemaal compleet makend!

Er waren een aantal hoogwaardigheidsbekleders aanwezig: de bisschop van Kumi Diocese Edison Irigei, de District Chairman, Bishop Geresom Ilukor, oud-minister Mr. Ismael Orot, de Resident District Commissioner Mr. Kaijja (afgevaardigde van de regering) en de Chairman Board of Governors.

Dr. John Opolot, medisch directeur van het ziekenhuis, gaf als eerste een speech. Daarin vertelde hij over de geschiedenis van het ziekenhuis en over de geschiedenis rondom de samenwerking met de stichting. Vanaf 2004 is de stichting het ziekenhuis reeds aan het steunen. Het belang hiervan werd aangehaald: door de stichting heeft de kwaliteit van de verloskunde een groei door kunnen maken, die anders niet mogelijk zou zijn geweest. Daarnaast werd de aanschaf van zonnepanelen voor de verpleegafdelingen ook aangehaald, wat de kwaliteit en met name van werk heeft bevorderd.

Steffie Mooren werd heel erg bedankt voor haar inzet en vertrouwen in het ziekenhuis.....de waardering werd meerdere malen uitgesproken. Voor Steffie soms erg emotionele woorden.....

Naast dr. Opolot, spraken alle bovenstaande genodigden ook nog. Verschillend van aard, maar allen met grote blij van waardering naar de stichting. Tussen de speeches door werd er muziek gemaakt en gedanst.

Steffie heeft zelf ook een korte speech gehouden, waarin ze duidelijk maakte dat de samenwerking erg prettig verloopt, alle afspraken worden nagekomen en de resultaten ook ieder jaar zichtbaar zijn. Het contact met de staf en verloskundigen verloopt erg prettig en ze heeft groot vertrouwen in al deze mensen. Dat is de basis voor een goede samenwerking. Met trots kijkt ze naar het nieuwe gebouw...en pinkt ondertussen een zoveelste traan weg. Waaw! Wie had dat ooit gedacht, dat de stichting na 4 jaar zo'n mooi gebouw kon realiseren, wat van zo'n grote betekenis kan zijn. Het zal levens kunnen gaan redden!

“Kumi Hospital: amina eong djio! Ich haaj van dich!”

De officiële opening werd verricht door Bisschop Edison Irigei en mr. Kaijja, waarna alle mensen het nieuwe gebouw van binnen konden bewonderen. Aansluitend was er een heerlijke lunch voor alle mensen in een nabij gelegen gebouw.

Het was een prachtige dag!

Na deze mooie gebeurtenis hebben José, Jan en Steffie nog een kort bezoek gebracht aan de boerderij van het ziekenhuis. Deze boerderij heeft altijd voor grote inkomsten gezorgd voor het ziekenhuis, door de verkoop van melk en voedsel van de akkers. De rebellen hebben echter de hele veestapel geplunderd en spullen vernield, waardoor de boerderij nu geen inkomsten meer levert. De stichting hoopt in de toekomst deze boerderij weer nieuw leven in te blazen, maar de kosten voor een volledige verbouwing en aanschaf van koeien, werktuig en bewerking van de akkers, bedraagt ruim 4 ton! Dat maakt dat dit waarschijnlijk een project wordt voor de langere termijn.

De dag is 's avonds wederom afgesloten met een heerlijk partijtje voetbal en andere spellen, samen met de kinderen.

Vrijdag 19 september

Vannacht hebben we alledrie slecht geslapen. Onze Amerikaanse chirurg met zijn assistenten is vanmorgen om 4 uur vertrokken en hier zijn we dus alledrie wakker van geworden en daarna niet meer echt in slaap gevallen.

In eerste instantie zouden wij vandaag weer op outreach gaan. Helaas worden de plannen op het laatste moment omgegooid en gaan we maandag op outreach. We hadden zelf gedacht om maandag naar Mbale te gaan om geld te pinnen, maar vandaar willen we met een Matatu (auto met het formaat van een volkswagenbusje, één persoon probeert passagiers te “ronselen”). Het busje vertrekt pas als het tot de nok toe gevuld is. Zonder uitzondering worden er per bank minimaal 4 personen ingepropt, de bagage wordt er nog tussen gedrukt of achter- of bovenop vastgebonden. De busjes verkeren allemaal in een zeer slechte staat, rammelen aan alle kanten, stoten enorme rookpluimen uit, maar voor omgeteld € 1,50 brengen ze ons van Kumi naar Mbale (ongeveer 1 uur rijden). Het is een hele belevenis om in zo'n busje te zitten. Als je denkt dat er echt niemand meer bij kan, wordt er toch nog iemand tussen gepropt. We lachen ons kapot als we zo'n beetje dubbelgekapt eindelijk vertrekken. Tijdens de reis wordt af en toe op een deur geklopt. De chauffeur weet dan dat hij moet stoppen om iemand uit te laten stappen. Het busje stopt ook op diverse plaatsen waar mensen staan en propt en gewoon weer nieuwe mensen bij. Uiteindelijk komen we heelhuids aan in Mbale.

We zoeken een bank waar we dollars om kunnen wisselen in Oegandese Shillingen en waar we geld kunnen pinnen. Dat eerste lukt ons vrijwel gelijk. Maar het pinnen blijkt een probleem. Nadat we het bij een stuk of 6 banken hebben geprobeerd, geven we het op. Jan heeft nog behoorlijk wat euro's bij zich en leent ons deze zolang. Hiermee kunnen we tenminste straks ons verblijf betalen. Het geld dat wij dachten te pinnen om diverse operaties, geiten etc. mee te betalen gaan we dan wel vanuit Nederland overmaken. Er zit gewoon niets anders op.

Omdat het Jan zijn laatste dag hier is, wil hij ons trakteren op een lekkere lunch. Steffie weet nog een restaurant in de buurt en we hebben geluk want ze zijn geopend. Ze hebben een héél uitgebreide (westerse) kaart, het water loopt ons nog net niet uit de mond. Maar bij navraag blijkt dat ze alleen voor 1 persoon vis hebben, verder hebben ze beefburgers of worstjes. Hilariteit alom. Goed, we hoeven er niet lang over na te denken. Jan heeft graag vis, dus die mag van ons de vis ook hebben, wij bestellen een beefburger. Langs ons restaurant is er een dienst van de "new born christians". Er wordt ontzettend hard en vals gezonden wat ons etentje toch wel erg bijzonder maakt. Het eten is lekker en met een goed gevulde buik lopen we terug naar het centrum en gaan weer met een Matusu terug naar Kumi.

Terug in het gastenverblijf kunnen we ons even verfrissen, daarna gaan we naar de repetitie van het kinderkoortje van de "Sundayschool" luisteren. Omdat we zelf heel graag zingen, zijn we erg benieuwd. Het koortje bestaat uit ongeveer 20 jongens en meisjes in de leeftijd variërend van 3 tot 14 jaar. De dirigente vindt het erg leuk dat we komen én de kinderen ook. Ze zingen de liedjes die de kinderen uit hun hoofd kennen. Het is geweldig leuk om te zien, want ze maken er ook allerlei bewegingen bij. Daarbij zingen ze ook nog een erg goed. Van klein tot groot heeft er erg veel plezier in. Hier wordt je echt heel erg vrolijk van. We genieten er alledrie van en gaan bij de schemering terug naar huis, de kinderen lopen, zoals gewoonlijk met ons mee en voor het gastenverblijf nemen we weer uitgebreid afscheid van elkaar. Inmiddels hebben we ze allemaal "hoje" geleerd te zeggen, dus dat wordt weer over en weer naar elkaar geroepen. Echt superleuk!!!

's Avonds met Jan nog wat na zitten praten over zijn dagen hier. Het heeft ook veel indruk op hem gemaakt. Voor dat we ons eigenlijk niet kenden hebben we het erg leuk met elkaar gehad. Het klikte vanaf de eerste minuut. Daarbij zullen zijn foto's weer een goede bijdrage leveren voor de Stichting. Jammer dat hij weggaat.

Zaterdag 20 september

Vandaag vertrekt Jan alweer naar Kampala om vervolgens morgen de vlucht naar Nederland te pakken! We hebben een geweldige tijd samen gehad en hij heeft prachtig werk geleverd: vele foto's zijn gemaakt die weer een prachtig beeld kunnen geven van Kumi Hospital, de mensen rondom Kumi en het werk van de stichting. Jan, bedankt daarvoor! Maar dat mogen we niet zeggen.....

Na het laatste ontbijtje samen hebben we een pick-pick gepakt naar het busstation in Kumi Town. Daar hebben we een klein uurtje gewacht op de bus naar Kampala. We zijn alle drie met de bus meegegaan, omdat deze via Mbale rijdt en wij in Mbale uit kunnen stappen om naar Sipi-falls te gaan. De bussen zitten overvol! En met overvol bedoelen we écht overvol!!! Alle stoelen zijn bezet, soms zelfs nog een persoon extra ertussen gepropt, wat kippen en geiten onder de stoelen en het gangpad staat ook helemaal vol met mensen, tassen en boodschappen. Je kunt je kont niet keren! Misschien dat er 150-180 personen in de bus zaten c.q. stonden.....

Aanvankelijk verliep de rit voorspoedig tot na 3 kwartier de bus stopte. In eerste instantie hadden we niet in de gaten waarom, tot enkele personen uitstapten. Ook wij gingen een kijkje buiten nemen en het bleek dat er een probleem met een wiel was! En niet zómaar een probleem..... Allereerst dachten we namelijk dat de band stuk was, want ze waren de bouten los aan het draaien. Het

allermooiste van alles is: vrijwel alle 150 inzittenden bleven in de bus zitten, terwijl een wiel vervangen moest worden. We hebben met open mond staan kijken.....zal wel een goede krik geweest zijn! In de veronderstelling dat alleen de band stuk was en het verwisselen nog wel even zou gaan duren, hebben wij de eerstkomende matau richting Mbale genomen. Later hoorden we van Jan, dat niet de band maar het volledige wiel kapot was. Het was volledig gebroken (zie foto). Niet gek met zo'n overvolle bus die over de slechte wegen rijdt met een rot vaart van 80-100km per uur.....!

Jan heeft dus in zijn eentje de rit richting Kampala vervolgd en heeft Kampala veilig bereikt, van waaruit hij doorgereisd is naar Entebbe om de laatste nacht te verblijven.

Wij zijn zoals gezegd doorgereisd naar Sipi-falls. Dit zijn prachtige watervallen van Mount Elgon, een groot gebergte op de grens met Kenia. De gids Tom heeft een goede wandeltrip met hun ons gemaakt. Wat hebben die Oegandesen toch een geweldige conditie....of is die van ons zo slecht???? Als een aap bekom hij de steile paadjes alsof het niets was, terwijl wij al zuchtend en steunend in etappes deze klim moesten afleggen. Maar volgens Tom hadden we geen slechte conditie.....in tegendeel...."we zijn het alleen niet gewend"..... Laten we het daar maar op houden, dan! De natuur is werkelijk overweldigend en de watervallen zeer verfrissend. Het is eigenlijk de eerste en enige dag dat we iets voor onszelf gedaan hebben. Niet dat dat erg is, want de tijd vliegt voorbij en we hebben juist heel veel kunnen doen en zien in Kumi en omgeving. Maar het was ook wel heel erg lekker even uit te waaien tussen de bananenbomen. Na terugkomst in Mbale hebben we een lekker coca-cola verorberd op een terrasje. We zagen er niet uit: broeken en schoenen helemaal vol met modder en kapsel doorweekt. Lang leven het petje! We trokken veel bekijks in de stad....."wat hebben die twee mzungu's in hemelsnaam uitgevreten?" Voor hun een vraag, voor ons een weet!

's Avonds hadden we geen stroom in het guesthouse en we waren maar met z'n tweetjes. We hebben heerlijk gegeten bij het licht van een olielampje en een muziekje uit de MP3-speler op de achtergrond. Een heerlijk dagje! Zou het met Jan ook goed gaan?????

Zondag 21 september

Vandaag op ons gemak opgestaan want we zijn allebei toch wel moe. Alle indrukken en al het reizen gaat niet in onze koude kleren zitten. Er is nog steeds geen stroom, maar we gaan er van uit dat in Kumi wel stroom zal zijn. We willen het thuisfront een mail sturen. In Kumi aangekomen blijkt dat daar ook geen stroom is. Sommige zaken hebben een aggregaat en ook bij het internetcafé zijn ze bezig om stroom via een aggregaat op te wekken. Het lukt en binnen 1 uur (dat is snel!) is er stroom. Het kabaal en de benzinelucht van de aggregaat is minder maar we kunnen tenminste mailen. Eindelijk lukt het Steffie ook om het dagboekverhaal voor 'Margriets betere wereld' via haar broer Fer, naar de site door te sturen. Zijn zij ook op de hoogte van onze belevenissen. Blij dat het gelukt is wagen we ook een poging om bij de bank van Kumi te pinnen. De vorige keer dat we hier wilden pinnen was het geld op, toen wij bijna aan de beurt waren. Daama hebben we het niet meer geprobeerd. Er zijn maar 2 mensen voor ons en we lopen vol goede moed naar binnen. We zien al gelijk het logo van Maestro en geloven onze ogen niet!!! Hebben we daar in M'bale een halve dag aan gespenseerd om ergens te kunnen pinnen en dat lukte niet en hier in Kumi kunnen we gewoon pinnen. Handig voor een volgende keer. Nu kunnen we alle mensen die we al geholpen hebben en die we morgen gaan helpen, alvast contact betalen. Sjik!!

Met een supervoldaan gevoel gaan we terug naar huis voor de middagmaaltijd.

Vanmiddag gaan we met de kinderen van Children's Village schilderijtjes maken. We hebben doeken en verf meegenomen, eens kijken of er een Rembrandt tussen zit. De kinderen vinden het leuk om te doen en er worden inderdaad mooie werkstukjes gemaakt. Zeker als je bedenkt dat de meeste kinderen nog nooit een penseel of iets wat er op lijkt in zijn hand heeft gehad.

Voor het avondeten zijn we door dr. John Opolot en zijn vrouw Consolate uitgenodigd. Zij hebben ook onze Engelse medebewoners uitgenodigd, dus het beloofd gezellig te worden. Zij wonen vlakbij dus we lopen er met z'n allen naar toe. We worden hartelijk ontvangen en ook hier is het eten erg lekker en worden de verschillen tussen onze landen en Afrika besproken. Maar natuurlijk is er ook tijd voor grapjes en wordt het (alweer) een heel gezellige avond met lekkere Afrikaanse wijn.

Maandag 22 september

Vandaag zijn we weer met een team van het ziekenhuis veldwerk gaan doen. Dit keer zijn we op pad geweest met de chauffeur Alex (die eigenlijk behalve chauffeur ook veldwerker is, door zijn ervaring door de jaren heen), met de ergotherapeut Cocus en met CBR-worker Amos. Amos is een veldwerker die in zijn eigen omgeving werkt. Hij is zelf gehandicapt. Door een ongeluk met een electriciteitsdraad mist hij één arm en zijn andere arm kan hij door brandwonden ook maar beperkt gebruiken. Steffie heeft vorig jaar al kennis gemaakt met Amos. Hij is een heel gedreven man en heeft vorig jaar al divers aankopen gedaan, welke door Steffie betaald werden. Hij wil ons vandaag ook meenemen naar een aantal gezinnen van vorig jaar, om de resultaten te laten zien. Dit was zeer uiteenlopend. Van nieuw een dak, tot geiten. Hij vindt het erg belangrijk te laten zien dat de afspraken worden nagekomen. Erg fijn! Ook al had Steffie daar het volste vertrouwen in.

Ook vandaag zijn we in de gelegenheid alles te financieren wat we tegenkomen. Het voelt wel raar om dit te doen, maar het is wel echt geweldig om te kunnen doen!

We hebben een hele lange dag gehad en weer erg indrukwekkend. Het begon al meteen erg heftig. We bezochten een oma die alleen voor haar kleinkind zorgt. Dit kind is zwaar gehandicapt. Zowel geestelijk als lichamelijk. De oma is zelf ook niet meer zo fief. Ze bleek zelfs ziek te zijn. We betalen voor haar transport naar het ziekenhuis en zorgen dat ze onderzocht wordt en behandeld. Verder financieren we een nieuw dak, geven we matrassen en muskietennetten, geven een flinke hoeveelheid eten en 2 geiten, die melk kunnen geven en voor nakomelingen kunnen zorgen.

Daarna hebben we nog diverse gezinnen bezocht met lichamelijk en/of geestelijk gehandicapte kinderen. We hebben op verschillende manieren kunnen helpen. En het was erg leuk om terug te komen op plaatsen waar Steffie vorig jaar geweest was. Bijvoorbeeld bij het gezin van 3 gehandicapte kinderen die verlaten waren door de ouders en nu door de met HIV-besmette oma opgevangen worden. Hun nieuwe dak zag er goed uit en de rolstoel voor de oudste dochter werd goed gebruikt. Zij zit inmiddels op een school en kan volgend jaar waarschijnlijk in een tehuis gaan wonen van het Liliane Fonds. Voor de andere 2 kinderen zal dit mogelijk niet lukken. Zij kunnen namelijk niet naar school en dat is eerste vereiste om in een tehuis geplaatst te worden. Wat een enorm dilemma....moet vreselijk moeilijk voor het gezin zijn, temeer bij de gedachte dat oma niet zo heel erg lang meer te leven heeft. Het is nog steeds een groot probleem de 2 andere kinderen onder

te brengen bij andere mensen. Daar is Amos hard mee bezig. Hopelijk lukt het snel. Verder hebben we het meisje Faith ook weer ontmoet. Dit meisje heeft geen onderbenen en heeft vorig jaar een fiets gekregen, waarmee ze naar school gebracht kan worden. Ze kwam net terug van school toen we aankwamen. Heerlijk om die meid weer te zien!

We hebben verder weer heel veel kleding uit kunnen delen vandaag. Het enige jammer is.....hier in Nederland dragen meisjes niet zo vaak rokken of jurken, terwijl in Oeganda álle meisjes rokken dragen. Onze collectie uit Nederland was dus niet zo geschikt voor de meiden. Gelukkig hadden we wel veel t-shirts mee en de jongens waren helemaal in hun nopjes.

Het was een heel erg lange dag. Langer dan gepland, door de lange route die Amos gepland had. Zo'n hele dag in de jeep, zonder behoorlijke lunch, zonder sanitaire stop.....'t Valt niet mee! Maar we zullen zeker niet klagen, kom nou! We hebben op de terugweg nog een lekker flesje sprite gedronken en hebben daarna onze reis voortgezet. Ik denk dat we pas rond 20u in Kumi waren. Steffie had afgesproken vanavond op bezoek te gaan bij Etuwat Paul. Dit is een jongen die ze vanaf 2003 heeft gesponsord. Een wees, die nu zijn middelbare school heeft afgerond en inmiddels ook de laboratoriumschool heeft afgerond op kosten van Steffie. Wellicht kan hij in Kumi Hospital gaan werken. Helemaal rood van het stof en doodmoe van de dag, heeft ze nog een gezellig etentje gehad bij Paul thuis, in een hutje, zonder licht. Hij had zich zorgen gemaakt, omdat we zo laat terug waren....sorry! Paul heeft Steffie als een echte gentleman naar het guesthouse terug gebracht, waar José al heerlijk gewassen en gestreken op haar kamertje in haar dagboekje zat te schrijven. Een tante van Paul had heerlijke cake gemaakt, waar we nog een stukje van verorberd hebben. En daarna: SLAPEN!!!!

Dinsdag 23 september

Vanmorgen hebben we ons gesplitst. Steffie heeft nog van alles met dr. John Opolot te bespreken. José gaat met de kinderen van Children's Village spelen. Rond 11 uur komt Steffie terug. We gaan met dr. John Opolot naar Bukedea Healthcenter. Hier is 3 jaar geleden een operatiekamer met geld van de regering gebouwd. Dr. John Opolot wil ons het verschil met de operatiekamer, die van het geld van de Stichting is betaald, laten zien. Waarschijnlijk gaan we daarna naar de bisschop van Soroti. Voor komend jaar willen we nl. proberen om de opbrengst van de Vastenactie in Swalmen voor de Stichting te krijgen. Hiervoor heeft het bisdom van Roermond een brief naar de bisschop gestuurd, maar heeft er nog geen antwoord op ontvangen. Het is nu de vraag of de brief überhaupt is aangekomen. Daarom willen we hem persoonlijk gaan bezoeken. We gaan even naar huis terug om wat te eten te pakken, want de lunch zal er wel bij inschieten. Ineens staat dr. John Opolot voor de deur. De plannen zijn gewijzigd. De bisschop is op dit moment in Rome, maar zijn "Vicor" is onderweg naar ons om even met ons te spreken.. Nog geen 10 minuten later zitten we met elkaar te praten. De "Vicor" stelt voor om de brief opnieuw te sturen. Hij zal er persoonlijk voor zorgen dat de bisschop de brief onder ogen krijgt en hem zo snel mogelijk beantwoord. Hij benadrukt dat ze erg blij zijn met de hulp van de Stichting.

Na een gesprek van een half uur zijn we dan toch onderweg naar Bukedea. Wat we daar te zien krijgen is inderdaad een schande. Over de bouw van de operatiekamer is helemaal niet nagedacht. Er is bv helemaal geen verbinding gemaakt van de verloskamer naar de operatiekamer. Hier betekent

het dat de vrouwen die een complicatie bij de bevalling zouden krijgen eerst 3 grote treden omlaag moeten lopen, alvorens ze op een brancard gelegd zouden kunnen worden. Daarbij zijn de muren en de vloeren niet betegeld, dus om het hygiënisch schoon te krijgen en te houden is onmogelijk. De operatiekamer is nog nooit gebruikt en zal dat ook niet worden. Het verval is al overal te zien: de verf van de muren bladdert af, deuren hangen scheef etc.. De operatiekamer wordt nu gebruikt als onderdak voor enkele brommers en als opslagruimte van verbandmiddelen e.d.. Volgens dr. John Opolot zijn er in heel Oeganda door de regering 250 van zulke operatiekamers gebouwd en allemaal zijn ze niet functioneel en niet operationeel. Een waar schandaal en voor miljoenen weggegooid geld! We beseffen beiden waarom dr. John Opolot zo blij is met zijn nieuwe operatiekamer. En terecht.

Rond 3 uur zijn we terug en gaan nog met de kinderen van de Children's Village spelen. Rond 5 uur gaan we terug naar huis. Dan stopt dr. John Opolot voor ons huis, hij wil ons zijn in aanbouw zijnde huis in Kumi laten zien. Het wordt een prachtig huis en hij hoopt er in december in te kunnen trekken. Daarna brengt hij ons nog naar zijn huis waar hij geboren is. Dit is zeker een dik uur rijden. Hij laat ons het huis en het terrein zien wat er bij hoort. Op een groot gedeelte van het land zijn sinasappelbomen geplant, voor de rest is het braakliggend terrein. Er hoort 40 ha land bij, en dat is héél veel. Van alle kanten komen kinderen naar ons kijken. Ook deze kinderen zijn erg nieuwsgierig naar ons. Het blijkt dat ze niet veel blanken zien, want ze vinden onze blanke huid schijnbaar erg grappig. Als we weggaan rennen ze achter onze auto aan en zwaaien ze naar ons. Natuurlijk zwaaien we uitgebreid terug.

Vanavond zijn we door Raymond uitgenodigd om gezellig een wijntje te drinken. Raymond is een arts in opleiding en woont een huis achter ons, dus we hoeven maar een klein stukje te lopen. Zo klein, dat we geen lamp meenemen, wat achteraf niet zo slim is, horen wij. We zouden zomaar op een slang kunnen trappen. We zijn allebei eigenlijk hartstikke moe, maar gaan toch. Onze Engelse vrienden zijn er ook samen met dr. Ekure. Later komt dr. John Opolot ook nog even aan. Er is weer een complete warme maaltijd gekookt (we hebben eigenlijk net gegeten, dus nemen uit fatsoen een hapje) en we drinken wat wijn. Het is gezellig, maar we zijn allebei dus echt wel heel moe. Rond 11 uur verexcuseren wij ons en lopen naar huis. Onder geleide van Raymond mét lamp (het is dus toch geen grapje wat de slangen betreft). We bedanken hem voor de gezellige avond en gaan direct naar bed. Heerlijk slapen!!!!!!

Woensdag 24 september

De laatste dag.....vreselijk! Wat is het snel gegaan en het idee dat we vandaag afscheid moeten nemen van het ziekenhuis en alle kinderen en mensen, maakt ons toch wel een beetje stil. Maar goed, plan is om er een heel gezellige dag van te maken.

Na ons ontbijtje (bestaande uit het gebruikelijke gekookte eitje en een sneetje brood met marmelade of banaan) struinen we voor de laatste keer met lood in de schoene, over de mooie zandweg.....langs de waterpomp..... langs alle huisjes waar kinderen staan te zwaaien naar de Assembly, de ochtendbijeenkomst. Daar nemen we allebei persoonlijk afscheid en bedanken we alle mensen voor de geweldige tijd die we gehad hebben.

Na de Assembly gaan we met dr. Ekure, de orthopedisch chirurg, mee op zijn ronde. We gaan op 2 afdelingen alle patiënten bezoeken die hij behandeld of gaat behandelen. Een lange ronde, want er zijn veel patiënten. Het ene geval nog schrijnender dan het ander, maar de mensen zijn blij met alle mogelijkheden die ze krijgen om behandeld te worden. Ook zien we een aantal patiëntjes die op kosten van de stichting geopereerd zijn. Op weg van de ene naar de andere zal ontmoeten we een meisje van ongeveer 17 jaar met haar begeleider. Het betreft een meisje dat jaren geleden door de rebellen is geronseld om te moorden en zelf misbruikt is. Ze staat onder begeleiding van een organisatie die deze kinderen opvangt en begeleidt. Door scholing hebben ze een mogelijkheid te gaan werken. We worden uitgenodigd het project te bezoeken, maar helaas hebben we daar de kans niet meer voor. We geven deze begeleider een aantal Engelse leesboeken voor kinderen, die we nog in ons bezit hadden en waar we nog geen bestemming voor bepaald hadden. Ze waren erg blij met de boeken.

Na de ronde met dr. Ekure zijn we naar het kantoor van dr. Opolot gegaan. Daar hebben we een dvd gekregen van de opening. Deze dvd is gemaakt door een mannetje uit de regio. Echt helemaal geweldig! De film ziet er heel erg leuk uit en de opnames zijn best goed. Hebben we meteen iets om te laten zien, thuis.

Na de lunch hebben we een paar korte filmpjes gemaakt voor de stichting van o.a. Cocus en de verloskundigen. Daarna zijn we snel naar de kinderen van de Village gegaan. We hebben kroontjes geknutseld. Wat zag dat er schattig uit, zeg! Op het einde van de middag hadden we zo'n 40 kinderen binnen zitten, met kroontje. Voor al deze kinderen hadden we als afscheid een klein cakeje gekocht en een bekertje ranja. We hebben ze zitten smullen!!! Hoe druk ze normaal waren, zo stil en in hun nopjes zaten ze op de bankjes met hun cakeje.

De tijd vloog enorm snel voorbij.....we hebben ons nog moeten haasten om op tijd bij het guesthouse te zijn, omdat we de andere kinderen hadden beloofd voor de laatste keer buiten te spelen. Met een groot "HOIE" van de kinderen gingen we weg bij de Village. Het afscheid nemen bij de andere mensen van het ziekenhuis viel zwaar, zowel voor José als voor Steffie. Ieder jaar opnieuw is het de minst favoriete bezigheid. Maar goed.....een jaar is weer zo voorbij! En wat hebben we een super geweldige tijd gehad.

Onderweg naar het guesthouse werden we al snel vergezeld door kinderen die kwamen spelen. We hebben nog een uur kunnen spelen, maar toen werd het echt te donker. Wat hebben we genoten van de liedjes en het spelen. We hebben nog pennen en ballonnen uitgedeeld. Dat ging niet helemaal zonder slag of stoot, letterlijk én figuurlijk wel te verstaan. Wel honderd krioelende handen die allemaal bang waren dat ze niets zouden krijgen. Gelukkig hadden we veel meegenomen. Moe en voldaan zijn we naar het guesthouse gegaan na wederom een "HOIE" in koor van vele kinderen. Na het avondeten kwamen John en Consolate nog afscheid nemen en ons een presentje brengen. Nadat we onze tassen hadden ingepakt en we ons voor de laatste keer met het emmertje hadden gewassen, ploften we moe maar voldaan op ons bedje, onder de klamboe. De laatste nacht in Kumi. Hopelijk kunnen we een beetje behoorlijk slapen, want morgen wordt weer een lange dag.

Donderdag 25 september

De dag van vertrek. De tijd is omgevlogen. We hebben heel veel gezien en meegemaakt. Een bijzondere tijdsamen. Met weemoed en in gedachten laden we onze bagage in de Jeep. Steven zit al voor de deur om afscheid te nemen (gelukkig vraagt hij geen geld), dr. John Opolot en Margaret komen op de valreep nog even persoonlijk afscheid nemen. Het voelt raar. Afscheid nemen is nooit gemakkelijk. Uiteindelijk moeten we toch echt gaan en rijden we voor de laatste keer over de zandweg naar Kumi. Hier pikken we nog wat mensen op en uiteindelijk is de Jeep volgeladen als we richting Kampala gaan. We zijn allebei heel stil. Ieder is op zijn eigen manier bezig met het afscheid nog genietend van het landschap, de mensen, kinderen onderweg naarschool, noem maar op. Het stof, de kleuren, de geur..... We zullen het allemaal gaan missen en nooit vergeten.

Uiteindelijk zijn we na 5 uur rijden om 1 uur in Kampala. Hier moeten we 11 uur wachten, voordat we met een taxi naar de luchthaven gaan. Steffie weet een restaurant waar ze het vorig jaar ook de bagage heeft kunnen laten staan. Dit lukt deze keer weer. Fijn, want met bagage zijn we niet mobiel en zouden we de hele tijd op een plek moeten blijven zitten. We eten eerst in het restaurant en gaan terug naar het politiebureau om te kijken of de tas van José misschien toch nog gevonden is. Dit blijkt niet het geval (hadden we ook niet gedacht, maar je weet maar nooit). We kopen nog wat souvenirs en gaan terug naar het restaurant. We hebben allebei een korte nacht gehad (José was al om half vier wakker in verband met "aanstormende" diarree en hierdoor was Steffie natuurlijk ook al wakker) en voelen ons nu al redelijk moe. We overwegen nog om een kamer in een hotel te boeken om een paar uurtjes op bed te kunnen liggen, maar dit blijkt te duur. Na een regenbui gaan we in een parkje zitten. Kampala is een stad met een ontzettende vieze lucht door al die slechte uitlaten van de auto's, dus we proberen hier zo ver mogelijk vanaf te blijven.

Zodra het donker wordt gaan we eerst eten, voor de rest van de avond blijven we in het restaurant. We hebben besloten om van de terugreis filmpjes te maken. We vinden het maken hiervan voornamelijk zelf erg leuk. Zoals gedacht worden we steeds meliger en ook echt moe. Ook is het probleem diarree nog niet opgelost. Erger nog, Steffie heeft er nu ook last van, dus het toilet wordt door ons veelvuldig gebruikt. Hopelijk wordt het wat minder, want we hebben morgen een vlucht van 8 uur, en daar wil niemand last van diarree hebben, dus wij ook niet.

Als het restaurant om 11 uur sluit, kunnen we naar de er langs gelegen pianobar. Daar worden we in de watten gelegd. De pianomuziek is heerlijk en aangezien wij de enige gasten zijn, zingen we de liedjes die we kennen lekker mee. Drankje er bij, wat willen we nog meer. Om precies 12 uur komt onze taxichauffeur en laden we onze spullen in voor de rit naar het vliegveld van Entebbe.

Vrijdag 26 september

Het was een lange en vermoeiende reis, maar uiteindelijk komen we rond 16 uur aan op Schiphol. Het zit er op. De 3 weken zijn voorbij gevlogen....

Wat hebben we ontzettend veel gezien, gedaan en meegemaakt, we hebben veel gelachen, af en toe een traantje gelaten, gedanst, gezongen maar vooral: **wat hebben we genoten!!!**

Een supertijd met z'n 2-en, geweldige dagen samen met Jan, en vooral een heerlijke tijd met de mensen uit Kumi!!!

Het is heerlijk om onze familie weer te zien (ofschoon ze een deurtje verder staan te wachten, dan de schuifdeur waarachter wij op Schiphol verdwijnen.....maar dat terzijde....) en onderweg proberen we al een beetje verslag te doen van alles wat we hebben meegemaakt. Maar, waar moet je beginnen.

Er is een geweldige welkomsparty georganiseerd in Swalmen, waarbij veel familie aanwezig is. Moe maar voldaan gaan we naar huis en kruipen in ons eigen bed.

Nu nog lekker nagenieten, napraten en proberen weer met 2 benen op de grond te komen.....

Kumi.....bedankt!

